

СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-406-4-16>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Бурячківський Едуард Станіславович
*кандидат медичних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Анненкова Ірина Петрівна
*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Шпильова Катерина Олександрівна
*магістрантка за спеціальністю 073 – Менеджмент
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

У контексті сучасної світової тенденції переходу від екстенсивного використання людських ресурсів з низьким рівнем базової професійної підготовки до інтенсивного використання висококваліфікованої робочої сили гостро стоять проблеми управління закладами вищої освіти, зокрема вищої медичної освіти. Сьогодні актуальною є проблема створення в системі управління закладами вищої медичної освіти інформаційної бази, яка б систематично оновлювалася й давала можливість вірогідно характеризувати якість освітньої, наукової та лікувальної діяльності та приймати обґрунтовані рішення щодо управління освітнім закладом. Існуюча інформація є неповною, різномірною та несистематизованою. Це спричиняє труднощі виявлення й аналізу проблем, пов'язаних з функціонуванням закладів вищої освіти, а головне – причин, що їх обумовлюють.

Якість інформаційного забезпечення управління закладом вищої медичної освіти належить до ключових факторів, що визначають дієвість прийнятих управлінських рішень. Донині досить часто ЗВО стикаються з проблемою відсутності злагодженої системи інформаційного забезпечення управління. Це призводить до імовірного характеру прийнятих управлінських рішень, дублювання даних під час їх збору та опрацювання, втрат важливих даних і, як наслідок до невисокої ефективності управління [1, с. 52].

Чинний Закон України «Про інформацію» не містить визначення поняття інформаційної діяльності, проте статтею 9 встановлено, що основними видами інформаційної діяльності є створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації [6]. В Українській бібліотечній енциклопедії інформаційну діяльність визначено як «сукупність процесів постійного і систематичного збирання та аналітико-синтетичного опрацювання записаної (первинної) інформації, що виконуються певною особою, групою осіб чи організацією» [2].

Сучасні методи управління інформаційною діяльністю в галузі освіти базуються на засадах інформаційного менеджменту. Як зазначає М. Козир, процес виникнення останнього як самостійного виду діяльності зумовлений збільшенням обсягів навчальної інформації, зростанням впливу інформаційних технологій на ефективність основної діяльності суб'єктів освітнього процесу, а також необхідністю оптимізації процесу прийняття управлінських рішень в умовах розвитку інформаційного суспільства [3, с. 66].

Д. Дачену, який надав одне з найперших визначень інформаційного менеджменту, вважав, що «інформаційний менеджмент ідентифікує та визначає види інформації, способи її добування із певних баз даних, час її подання та коло осіб, що обслуговуються» [3, с. 66]. На наш погляд, це визначення занадто вузьким, оскільки зводить сутність інформаційного менеджменту до інформаційної діяльності.

Низка дослідників розглядають інформаційний менеджмент як процес управління, відмінності між визначеннями полягають у визначенні об'єкта управління. Так, В. Гриценко розглядає інформаційний менеджмент як «діяльність, що стосується управління інформаційними ресурсами» [1, с. 53]. М. Козир пропонує розуміти інформаційний менеджмент, з одного боку, як процес управління інформацією, інформаційними потоками, ресурсами, з іншого боку, як управлінська технологія, одним із засобів якої є інформація [3, с. 66]. Найбільш узагальнюючим, на наш погляд, є визначення, надане О. Васюхиним, який розуміє під інформаційним менеджментом повний комплекс питань, пов'язаних із управлінням інформаційними системами різних сфер та рівнів [3, с. 66].

О. Матвієнко та М. Цивін акцентують увагу на інноваційному аспекті інформаційного менеджменту і, відповідно, розглядають його як «інноваційну діяльність, орієнтовану на постійний пошук нових способів організації ІД, на створення матеріальних і соціальних передумов для ефективного доступу до інформації і забезпечення інформаційно-комунікативних процесів, на активізацію та розвиток наявних інформаційних ресурсів і форм їхнього раціонального використання» [5, с. 15]. В кожній окремій сфері застосування чи галузі знань дане визначення матиме інші особливості застосування.

Інформаційний менеджмент охоплює весь життєвий цикл інформаційної системи – від планування до використання, з метою цілеспрямованого використання даних як ресурсу [1, с. 53].

Інформаційний менеджмент в організації виконує стратегічні, оперативні та адміністративні завдання. Серед стратегічних цілей – створення інформаційної інфраструктури організації та управління інформацією та технологіями. Оперативні та адміністративні завдання є більш обмеженими та підпорядкованими. Основним завданням інформаційного менеджменту є інформаційне забезпечення основних видів діяльності організації [4, с. 26].

В управлінні закладами вищої освіти інформаційний менеджмент виконує такі завдання:

- управління процесами збирання, зберігання і опрацювання відомостей про стан навчально-наукових підрозділів університету, пошуку та аналізу даних, необхідних для прийняття рішень;

- забезпечення автоматизованого контролю виконання прийнятих рішень;

- вдосконалення планування управління університетом;

- підвищення якості обліку та ефективності використання фінансових, кадрових і матеріально-технічних ресурсів [1, с. 80].

З метою підвищення якості освітнього процесу задачами інформаційного менеджменту є такі:

- інформаційна підтримка освітньої діяльності закладу вищої медичної освіти, зокрема, створення сучасного розподіленого освітньо-наукового інформаційного середовища, університету [3, с. 68, 1, с. 81];

- переробка різноманітного «масового продукту», що пропонується на інформаційному ринку в галузі освіти, в інформацію, опанування якою забезпечує формування загальних та фахових компетентностей [3, с. 68];

- вибір раціональних форм комунікацій, техніки та інформаційних технологій, інформаційних ресурсів, необхідних для досягнення освітніх цілей закладів вищої медичної освіти [3, с. 68];

- експорт та імпорт освітніх послуг у міжнародному освітньому просторі [1, с. 81].

Структура інформаційного менеджменту у закладі вищої медичної освіти містить такі складники: 1) управління інформаційними ресурсами – оперативне використання інформації як стратегічного ресурсу з метою забезпечення конкурентноспроможності ЗВО; 2) управління комунікаціями; 3) управління інформаційними системами [5, с. 14].

Отже, інформаційний менеджмент відіграє вагомую роль у діяльності та розвитку закладів вищої медичної освіти як ефективна інформаційна підтримка їхнього функціонування за невизначеності умов та вимог, що вимагає досить швидкого планування та прийняття рішень.

Література:

1. Гриценко В. Г. Теоретико-методичні основи проектування та впровадження інформаційно-аналітичної системи управління університетом : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.10. Київ, 2019. 664 с.
2. Інформаційна діяльність. Українська бібліотечна енциклопедія. URL: <http://surl.li/tvzeo> (дата звернення 01.05.2024 р.)
3. Козир М. В. Інформаційний менеджмент – підгрунття якості освітнього процесу ВНЗ. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2016. № 25. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rotip_2016_25_13
4. Колесніков А. П., Біловус Л. І., Олійничук О. І., Інформаційний менеджмент: окремі практичні аспекти в освіті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С.25-30. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.15.25
5. Матвієнко О. В., Цивін М. Н. Інформаційний менеджмент: опорний конспект лекцій у схемах і таблицях. К. : Видавничий Дім «Слово», 2007. 200 с.
6. Про інформацію : Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХІІ : станом на 27 липня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення 01.05.2024 р.)